

Sofrir i morir pels altres

Dm, 12/10/2021 per Josep Maria Solà

[Mirant el text](#)

Un petit fragment del quart cant del servent del Senyor (Is 53,10-11) el llegim a la primera lectura d'aquest diumenge. El text escollit està centrat en el sofriment del servent que esdevé font de benefici per molts altres.

El tema del sofriment o la mort del just que estalvia el sofriment o la mort d'altres es troba en alguns passatges de l'Esclatúra. Els primers cristians, sobretot Pau, es valgueren d'ell per explicar el valor i sentit de la mort de Jesús. Trobem el tema en el llibre del Gènesi (22,1-19) en el relat del sacrifici d'Isaac on un moltó mor en comptes d'Isaac. La sang de l'anyell menjat la nit de pasqua allibera els israelites de la plaga de l'extermini (Ex 12,12-14). La sang del vedell i el boc oferta en sacrifici allibera del pecat els israelites (Lv 16,27). Tots els exemples tenen en comú una mort que reporta un benefici.

El sofriment o la mort per substitució (mort vicària) són per definició beneficiosos i esdevenen el detonant de la salvació d'altres estalviant-los la desgràcia i assegurant la fi d'una calamitat. La mort vicària no és una pura casualitat i té un component d'acceptació per part del qui sofreix i es podria dir que està prevista intencionadament abans que s'esdevingui una situació que posaria en perill la comunitat. El qui pateix assumeix el seu destí, el seu patiment és la condició necessària per aconseguir la victòria davant la possibilitat d'una guerra, pesta o qualsevol desgràcia que amenaci una persona o una col·lectivitat.

La noció de que la mort d'un individu pot ser beneficiosa per una altra persona, comunitat o la societat entera pel fet de ser alliberadora d'un perill imminent i real apareix moltes vegades en la literatura grega i romana, amb una presència notable en les tragèdies d'Eurípides. Ifigenia decideix lliurement oferir-se pels altres. La seva mort farà possible el viatge de la flota grega i així assegurar la navegació que permetrà la victòria sobre Troia i la salvació de Grècia. Alcestis es disposa a morir voluntàriament a fi de salvar el seu espòs Admet de la mort. Heròdot explica el cas de dos joves nobles, Espertias i Bulis, que s'ofereixen voluntàriament expiar davant Xerxes l'assassinat de dos missatgers de Darios assassinats a Esparta. Licurg afirma que era molt gran la noblesa dels reis d'abans que preferien morir per la salvació dels seus súbdits que no pas fugir a un altre país resguardant així les seves vides. En el Menexen de Plató, Aspàsia lloa els homes valents que han acceptat la mort a canvi de la salvació dels vius. Dió Cassi explica que l'emperador Otó va dir als seus soldats: "És millor i més just que un de sol pereixi per tots que no pas molts pereixin per un de sol"

Els exemples aportats afavoreixen que la idea del sacrifici per substitució o la mort vicària fos admesa tant pel judaisme com pel cristianisme, ella actuà de marc cultural que ajudà a la seva utilització com també de la difusió, captació i acceptació per part dels destinataris.

És cert que entre els escrits grecs i els textos jueus i cristians que parlen de la mort vicària hi una distància cultural i temporal que no es pot passar per alt, però és de suposar que la influència d'alguns escrits es mantingué i feu possible un pòsit cultural que mantingué viva la idea.

La presentació de la mort de Jesús com una mort expiatòria hauria estat un fenomen esfereïdor y en última instància intel·ligible si no hagués esta per l'existència d'un context cultural que el feia comprensible i admissible.

Diumenge 29 durant l'any. 17 d'Octubre de 2021